

AD PERPETUEM REI MEMORIAM

NÉMETH BALÁZS

A Duna vonzásában – A tudós és a barát Huszár Zoltán

Találkozásaink:

A történet

Nem Celldömölkön történt, hanem Pécsen és talán azért, mert mindketten kötődünk a történettudományhoz. Én még végzős történészhallgató voltam, amikor Huszár Zoltán már a PTE BTK-n Prof. Ormos Mária és munkatársai által életre hívott Modern-kori Történettudományi Doktori Program doktorandusza és titkára is volt egyben. Számomra nagyon imponált igényes kutató magatartása és különösen vonzódása a Dunához és ennek révén a bécsi alapítású Dunagőzhajózási Társaság (DGT) tevékenységéhez, mely valójában ékes lenyomata volt annak a kornak, mely mindkettőnk számára igen izgalmas, az Osztrák-Magyar Monarchia korának, mely elhozta a már régóta vágyott modernizációt és korszerűséget a Kárpát-Medencébe.

Huszár Zoltán számára persze ez egy olyan kötelék volt, mely lehetősége teremtett a baranyai szénbányászat fellendítésében oly komoly szerepet játszó osztrák tőkét szimbolizáló vállalkozás szerepének feltárásához, s egyúttal lehetőséget adott arra is, hogy a Monarchia korának mindennapjaiba is betekinthessen, lássa annak társadalmi, gazdasági viszonyait és felmérje, hogy a modern gazdaság- és társadalomszervezés milyen lehetőségekkel és korlátokkal bírt. De a Duna menti népek együttélésének sajátos viszonyait is kellő alaposággal tárta fel, s kutatásai során több hónapot töltött Bécsben, hogy az Állami Levéltárban kutassa fel a gőzhajózás fejlődése révén kibontakozó dunai szállítmányozás fejlesztésének fontosabb lépéseit, s ennek részeként a Pécs környéki szénkészlet feltárásának és hasznosításnak tervezett folyamatait.

Huszár Zoltánnak a történettudomány iránti vonzódását számos tanár befolyásolta, s talán nem nagyképűség azt mondani, hogy közöttük volt az idén elhunyt Prof. Ormos Mária, rector emerita, aki határozottan, mégis szelíden inspirálta Zoltánt, hogy témáját körültekintéssel folytassa és mindent megtett, hogy az Osztrák-Magyar Akciókutatási Alaphoz nyújtson be pályázatot, hogy doktori témáját bécsi ösztöndíj felhasználásával tudja bővíteni és elmélyíteni. Ebben tudomásom szerint Haselsteiner professzor, a Bécsi Egyetem kiváló történész-professzora, Katus László professzor és Ormos Mária professzor asszony kutatási kapcsolata is segített, mert Huszár tanár urat Haselsteiner professzor minden lehetséges szervezési, helyi kutatási adminisztrációval támogatta, hogy kutatásai során hatékonyan tudja használni a bécsi ösztöndíjat és ennek révén a rendelkezésre álló forrásokat. A bécsi kutatások élményét erősítette, hogy egyik közeli családi rokon, azt hiszem, nagynéni pedig egy remek felöltővel is ellátta Zoltánt, nehogy holmi egyszerű holmiban járjon-keljen Bécsben az ifjú kutató.

Itt elmondhatom, hogy a pécsi doktori iskola előadások előtt sokszor beszélgettünk, s amikor szóba került a bécsi kutatás, Zoltán büszkén számolt be eredményeiről, a hely szelleméről, s hogy milyen impulzusokat kapott a levéltári vizsgálatok alapján. Jómagam irigykedve hallgattam, hogy a németül remekül tudó Zoltán milyen remek témában vizsgálódik, s hogy ennek révén milyen izgalmasan tárul elő a Monarchia világa, Bécs és a távoli Baranya és Pécsi kapcsolatában, melyet épp a Duna köt össze.

Fontosnak tartom megosztani az olvasóval, hogy Zoltán számára a doktori iskolai környezet nagyon sokat jelentett, mert inspiráló tudományos élet zajlott benne, ahol találkozott az újkori és a modern-kori történeti műhelyek tagjai és számos neves vendégoktató és kutató, akik egy része a Doktori Iskola nemzetközi kapcsolatát fémjelezték a szomszéd országokból és Európa távolabbi részeiből is. Mindez leképezte Ormos Mária, Fischer Ferenc, Katus László, Harsányi Iván és mások nemzetközi elismertségét, a Doktori Iskola tudományos és kutatási beágyazottságát. Huszár Zoltán

számára sokat jelentett a doktoranduszokkal való segítő törődés és a szakmai programokban való közreműködés és részvétel, hiszen a doktori iskolai előadások szervezése gyakran hárult a titkárra, de az egyes doktori iskolai professzori előadások, vendégelőadások színvonala feledtette a szervezés nehézségeit, egy-egy minőségi publikáció, kiadvány pedig valódi értéket jelentett mind a szerzők, mind az Iskola számára. Mondhatom, hogy Huszár Zoltán kiváló szervező és koordináló munkáját a Doktori Iskola minden résztvevője, tanárok és diákok egyaránt elismerték.

A történész Huszár Zoltán máig visszanyúl történeti témákhoz, különösen a Duna vonzásában teszi mindezt. Amikor tegnap és ma nézem a televízióban a Dunáról szóló művelődéstörténeti sorozatot, minden résznél feltűnik előttem Zoltán alakja, mert olyan erősen jelen van történeti tárgyú írásaiban e vonzódás, vagy szinte kötelék, hogy „hajója” mindig talál olyan „kikötőt”, mely tematizálja e vonzódás kereteit, mozaikjait. A DGT-téma feldolgozása révén pedig egy olyan világot és annak alkotó elemeit tárja elénk, mely révén jobban megérthetők a Monarchia társadalmi és gazdasági viszonyai, a kor emberének mindennapi élete és az azokat befolyásoló tényezők sokasága. Elénk tárul a magyar polgárosodás és annak korszerű társadalmi keretei, de Zoltán rámutat a kor ellentmondásaira, miközben megjeleníti a fejlődést, utal a szegénység, a nyomor hatására is, melynek visszaszorítása kapcsán a bányászat, a kereskedelem, ehhez kapcsolódóan az oktatás és képzés jelentett, jelenthetett munkát, felemelkedést egy mindig is nehéz helyzetű térségben.

Huszár Zoltán érzékenyen foglalkozik a történeti tárgyú témái révén kulturális, művelődési vonatkozású kérdésekkel, mert ezekkel árnyalni lehet egy kor ellentmondásos viszonyait, perspektíváit. Írásai érzékenyen mutatják meg, hogy a modernizálódó vidéki Magyarországon milyen körülmények között bontakoztak ki az igényes közösség-szervezés, az oktatás, a kultúra szervezett és intézményes keretei.¹ Kutatásai ugyanakkor kitekintést is nyújtanak a korabeli középkelet-európai trendekre és kérdésekre is, melyek hozzájárulnak ahhoz is, hogy mértéktartással közelítsünk a korabeli Magyarország fejlettségi szintjéhez, társadalmi és gazdasági megújulásának léptékéhez. Huszár Zoltán történészi munkáit az objektivitásra való törekvés, a pontos forrásközlés és elemzés uralja, nem foglal állást, de következtetése határozottak és további megfontolásokra készítetnek.

Nem meglepő módon történeti tárgyú elemzéseiben mintha folytatódnának doktori munkájának meg nem válaszolt kérdései, s ez azért is jó, mert így a DGT-vel foglalkozó alapmunkája is jobban érthetővé válik, feltárulnak azok a tényezők, melyek számos vonatkozásban meghatározták, hogy kik, milyen formában és teljesítményekkel járultak hozzá környezetük, településük gyarapodásához, fejlődéséhez.

A muzeológus

A Janus Pannonius Múzeumban az 1990-es éve derekán találkoztunk először, s amikor végigkalauzolt a Káptalan utcai múzeumigazgatósági épületben, s valahogy éreztem, hogy imponált neki a vezetői szerep és én nagyon büszke voltam arra, hogy Zoltán egy ekkora, számomra nagyon bonyolult szervezetet, annak osztályait légius könnyedséggel irányítja és szervezi. De imponáló valójában tudása, a szakma iránti elkötelezettsége és kollégái szakismeretének, tudásának és tapasztalatának megbecsülése volt egy valójában egyre nehezebbé váló korszakban.

Aztán amikor magam is egy darabig, egészen pontosan egy ciklus erejéig „képviselősködtem” az ezredfordulót követően, megértettem, hogy Zoltán miért mondja oly szomorúsággal, hogy a sokféle felfogású kollégákat még valahogy terelgeti, de a rosszindulatú és gyakran igencsak számító politika már igen komoly fejfájást okoz neki, mert a múzeumi világtól (is) egyre több forrást vontak el és tulajdonképpen bűvészműtatványyszerű fenntartói lépésekre volt szükség az intézmény működésének biztosításához. Mondhatom, valóban mindent megtett, hogy elődjeihez méltó módon vezesse a magyar múzeumi gyűjtemények között is a legnagyobb vidéki múzeumi rendszert, melynek nemcsak vezetője, de egyben innovatív muzeológusa is volt egyben. Ezen utóbbi szempont vezette abban is, hogy munkatársaival csatlakozott az EU által támogatott múzeumi felnőttoktatás fejlesztésének programjaihoz, melyben a PTE Felnőttképzési Intézetével együttműködésben komoly partnerséget hozott létre a FEEFI vezetőjével és ennek révén számos

¹ Huszár 2011. 23.

munkatársát delegálta múzeum-andragógiai innovációs projektekbe, mely európai partnerségek Grundtvig-programban kaptak uniós pályázati forrást.²

Zoltán számára fontos volt a múzeumi környezet fejlesztése, s kiemelten lényegesnek tartotta a közép-európai országok múzeumai között létrejött együttműködések ápolását és fejlesztését, kiállítási anyagok kölcsönzését, közös tematikus tárlatok létrehozását és eljuttatását a partnerekhez. De számára ugyanúgy lényegesek voltak a közös tanácskozások és szakmai konferenciák, melynek központi eleme volt a múzeumi szakmák fejlesztése, a kurátori, a restaurátor, a tárlatépítő, a múzeumpedagógiai, múzeumandragógiai, gazdálkodó, marketing és menedzser tevékenységek mindegyike kapcsán. Érdekes talán itt jelezni, hogy a múzeumi terület fejlesztése terén német nyelvi orientációja okán elsősorban a német és osztrák példákat ismerte közelebbről, főleg e két ország múzeumi praxisát vizsgálta behatóan és számos utazás, látogatás révén remek szakmai és tudományos kapcsolatokat alakított ki német nyelvterületen működő múzeumokkal, kulturális intézményekkel és szervezetekkel. Számára máig magától értetődő, hogy a szakmája iránt vonzódo szakember legyen tájékozott és saját „várát” kívülről is lássa, ezért távolodjon el országától, hogy legyen módja azt összevetni más országok praxisával. Pécssett jó hangulatú múzeumi munkaközösséget hozott létre és várta annak lehetőségét, hogy fejlesztésekbe foghasson az intézmény. Ez nem is csoda, mert 2003-ban újabb öt esztendőre megválasztotta a Baranya Megye Közgyűlése a Múzeum vezetőjének.

Múzeumi vezetői tevékenységét számos fejlesztés kísérte, többek között segítette intézményét felkészülni a pécsi EKF-2010 (Európa Kulturális Fővárosa – 2010) címmel járó feladatokra, kihívásokra, ennek egyik lényeges eleme volt a látogató-barát múzeum környezetének fejlesztését szolgáló projektek elindítása és vezetése, melyről akkoriban sok vitát folytatott a múzeumi szakmai közösség és az azt övező kulturális politika országos és helyi szinteken egyaránt. Zoltán karakánul képviselte intézménye és közösége érdekeit és igyekezte felkészíteni intézményét a várható változásokra.

Aztán a politika váratlanul megneszelte, hogy a Pécsre érkező autópálya-fejlesztésekhez szükséges előzetes régészeti feltárásban jelentős pénzek vannak, vagy lehetnek. S miután a Janus Pannonius Múzeum sok hónapon, éven keresztül nem tudott dűlőre jutni az ásatásokat érintő díjak ügyében, s számos feltárást nem tudtak zömmel politikai, akár településpolitikai okok miatt láthatóvá tenni (pl. Bonyhád település egyik, a 6. sz. főközlekedési útba torkolló bekötőútja fontosabb volt egy templom romjainak feltárásánál!), ezért nem töltötte ki mandátumát és az egyetemi katedrát választotta, mert vélekedésem szerint abban akkor már nagyobb kihívást és szaktudományos előrelépést látott. Ezen reflexiómhoz szeretnék egy rövid megjegyzést tenni, s abban jelezni, hogy múzeumi környezetből való kilépést valójában továbblépésnek értékelte, melybe lehetőséget és nyugodtabb körülményeket egyaránt látott. Ehhez az is hozzájárult, hogy az ekkor önállósuló egyetemi Felnőttképzési Kar építését meghívott előadóként korábban is ismerte és nagyon örült, hogy a Kar vezetése hívta és várta is, hogy állandó tagja legyen a kultúra- és művelődéstudományi műhelynek.

A tanár

Ahogy a fenti reflexiómban már jeleztem, Huszár Zoltán óraadó tanárként már egy évtizedes kapcsolatot formált az általa ma vezetett intézet jogelődjével, a Felnőttképzési Karral, hogy történész-muzeológusként tanítsa a művelődés területén szakemberré válni kívánó fiatal hallgatókat. Nagyon szemléletes, hogy művelődéstörténeti és elméleti kurzusai, a modern kultúrák közvetítés elméleti és gyakorlati kérdéseinek vizsgálata, a múzeumi környezet változása és az európai és nemzetközi kultúrpolitika trendek, valamint a Monarchia korának, majd pedig az 1920-as és az 1930-as évek kultúrpolitikáinak elemzése egyaránt felkeltette a hallgatók érdeklődését, vonzotta őket Zoltán alapos és szerteágazó műveltségre és gyakorlati tapasztalatának ötvöződése, empatikus stílusa.

² Lásd: Socrates II Grundtvig Programme - DILLMULI (Comparative Analysis of Lifelong Learning Activities and Missions of Museums and Libraries) Period: 2005-2007. Project no.: 225925-CP-2005-1-DE-Grundtvig G1; Socrates II Grundtvig Programme - Museums as Places for Lifelong Learning. Period: 2003-2005. Project no.: S - GR2-6/200

Sosem rejtette véka alá a kárpát-medencei népek, a nemzetiségek életének művelődéstörténeti szempontból is értékes kulturális szokásai elemzésének fontosságát, művelődési tevékenységei ismeretének szerepét és a hazai kulturális életet egyaránt gazdagító hatását, különös tekintettel a Kárpát Medencében élők nyelvi, vallási, kulturális és művelődési sokszínűségére. És itt is visszaköszön újra, hogy mindezt a Duna vonzásában élte és éli meg. Ezért vált számomra a sok-sok beszélgetés révén „Pécsi Magrisszá” Claudio Magris alakjához mérten, mert számára is a Duna jelent ma is valami olyat, melynek révén magyarázhatóvá válik az egymás mellett élő népek közötti kötelékek, hatások sokasága. A Duna említése révén Zoltán megváltozik, megnyílik és más dimenzióba kerül, szinte önkéntelenül „időutazásba kezd” és akkurátusan témát keres ahhoz, hogy logikus érvelés mentén bizonygassa, hogy melyek a Duna menti népeket összekötő tényezők, melyek azok a hatások, melyek az itt élőket összekötik, s nem elválasztják egymástól. Ez a magatartása pedig előadásai és szemináriumai zömét áthatja, tehát csak élvezni lehet „időutazásait”, melyek a témája iránt elkötelezett, olvasott és gyakorlott tanárt képviselnek, s ezek révén karaktere jellegzetes figurát formál: ez a Huszár, a Duna Huszárja, aki büszkén őrzi és hirdeti a Duna kulturális, művelődési kapocsként felfogható szerepét, s mindezt publikáció is egyértelműen tükrözik.³ De szögezzük le, hogy a Dunát nem meghódítani, birtokolni akarja, hanem megérteni és szimbolikáját szelíden felhasználni. Ennek alapján inkább követe, mint katonája a Dunának, s ezzel a tanári szerepben is elkötelezett alakot fedezhetünk fel.

Tanári szerepét a hallgatók iránti figyelem és a tudomány iránti vonzódása formálja, alakítja! Zoltán számára a tudás és az ismeret közvetítésének öröme a téma révén megvalósuló közelítésben, probléma-alapú értelmezésben nyernek valódi értelmet, s ehhez külön izgalmas kontextus a könyvtári és esetenként a levéltári források feltárásának lehetősége, melyek alapján sajátos kép bontakozik ki egy-egy téma értelmezése kapcsán. Előadásainak fontos kelléke a szemléltetés, kiváltképp a térképek használata, hogy segítse a hallgatót térben és időben egyszerre tájékozódni. Beszélgetéseinkből mindig azt szűrtem le, hogy mintha példaképei gondolataira reflektálni, azok inspirációit vinné tovább saját narratíváiban, s ezt nagyon izgalmasnak találok, mert ezekkel úgy azonosul, hogy számos esetben vitázik is velük, mikor idézi, megidézi őket. Történeti megközelítése és muzeológusi értelmezése ötvöződik érvelésében, melyet az olvasottsága révén jelentkező idézetek, forrás-megjelölések tesznek igényessé és követhetővé. A hallgatók mondják, hogy Huszár tanár órái varázslatok, mert az idő elillan, amikor vele van órájuk, s nem is értik ez hogyan történhet meg. No meg azt is mondják, hogy szinte élvezet készülni az órájára, mert könnye felidézhető a stúdiumot kísérő foglalkozások sora, nem kell gyötrődni azon, hogy „miről is volt szó?”

Huszár Zoltán témái irigylésre méltók, mert egyfajta metszetét adják a tanári érdeklődésnek, tudományos vonzódásnak, melyben felbukkan a múlt tisztelete és a kíváncsiság az iránt, hogy miképp is volt valójában, mit is rejt a múlt. A Thomas Mann-tól ismert feneketlennek is felfogható MŰLT kútjába úgy tekint bele, hogy ezzel érthetőbbé teszi a jelent, amikor a holnap formálásán töri a fejét az a generáció, amelyet tanít, alakít, de legalábbis gondolkodásra, töprengésre készítet. Jómagam is régóta vonzodom a múlthoz, a Dunához, s Huszár Zoltán töretlen kíváncsisága és elkötelezettsége, valamint derűs tanári optimizmusa is motivál, s mintha hozzájárulna tanítványai felfogásának formálódásához is. Tanári, oktatói tevékenységének egyik fontos eleme, hogy tantárgyait igényesen gondolzza, mindig ad teret a dialógusnak, melyet a hallgatók nagyon is igényelnek. Számára fontos a hallgatói vélemény és a reflexió, ezért fontosnak tartja, hogy legyen idő a beszélgetésre, ez is része a kiforrott tanári személyiségnek, érdeklődő és elemző stílusának, mert a Huszárnak van stílusa.

Ugyanakkor ezen írás lehetőséget ad arra is, hogy felidézzük azokat az érdekes pontokat, melyekben Zoltán tudása, tanári minőségi hozzájárult a művelődés- és kultúratudomány hazai megújításához. Ezen lépések egyike, talán Zoltán számára a legígéretesebb irányát, a Hochschule Zittau-Görlitz felsőoktatási intézménnyel kialakított közös Kulturális-menedzsment (Kultur und Management) MA duális képzési forma, melynek megalapozásában tanári és kutatói orientációja és elkötelezettsége nagyon is megmutatkozott és néhány elkötelezett kollégájával, elsősorban Várnagy Péterrel komoly erőfeszítéseket tettek az egyetemi partnerségre épülő képzési modellek szempontjából is komoly duális képzés elindítására. A program megszervezése, akkreditációja is

³ Huszár 2019. 16.

megvalósult és indítása is komoly fegyverténynek számított, különösen német nyelvű duális képzések terén, melyre máig kevés példa mutatkozik. A képzési programban pedig jelentős innovációt adott, hogy a résztvevő német hallgatók intenzív képzési gyakorlaton vehettek részt évről évre, melynek keretében megismerhették a Kárpát-Medence sokszínű kulturális világát, nemzetiségeit, vallásait és nyelveit, azokról átfogó képet rajzolt számukra a program, s ehhez nekik is elemző munkát kellett végezni tandemben a magyar hallgatókkal. A még a FEEK időszakában indított programot nagyon is elkötelezetten képviselő tanár rendszeresen megfordult Görlitz-ben, hogy személyesen tárgyaljon a duális mesterfokú képzési program adminisztratív és akadémiai fejlesztéséről, s ehhez minden segítséget megkapott intézetétől, a kari és egyetemi vezetéstől, mert jószerével mindenki mintaértékűnek tartotta e modellt, egyúttal a felbukkanó nehézségek rámutattak két eltérő felsőoktatási rendszer képzési összehangolásának kihívásaira, továbbá az együttműködéshez elengedhetetlen bizalom és elkötelezett partnerség fontosságára. Huszár tanár úr mindkét tényező birtokában optimista felfogását megcsillantva sokáig el tudta hitetni a több éves együttműködésből fakadó kölcsönös előnyök biztosította munka értelmét, örömet.

Ugyanakkor tanári elkötelezettsége hozzájárult ahhoz is, hogy számos pécsi egyetemi hallgató szerzett kettős diplomát, melynek birtokában versenyképes karriert, szakmai előnyöket tudtak már megragadni pályájuk kora szakaszában. Mindez Zoltánt okkal töltötte el örömmel és elégedettséggel. Nem a pécsi műhelyen múltott a program ellehetetlenülése, hanem a Görlitzi Egyetem megváltozott akadémiai prioritásai írták felül e remek kezdeményezés fejlesztésének lehetőségeit, s hatással volt rá az erősödő munkaerőpiaci ún. „redukcionista” felfogás érvényesülése, mely a kulturális tőke elé helyezte a humán erőforrás mindenhatóságát, illetve annak illúzióját.

Egy másik jelentős tényező volt Huszár Zoltán számára az általa felépített német szaknyelvi kapcsolatrendszer mely jónéhány német és osztrák kultúra- és művelődéstudományi műhelyhez hozta közel karának és intézetének szakmai és tudományos kapcsolatait, de saját kutatásait is releváns nemzetközi közegben tudta folytatni, ehhez forrásokat és dokumentumokat gyűjteni, szakmai párbeszédet folytatni neves tanár és kutató kollégákkal, szakemberekkel. Ezek a főleg osztrák és német műhelyek részben felsőoktatási kutatóhelyek, vagy számos esetben nagy hírű múzeumok, kulturális intézmények, melyek zömével máig élő kapcsolatokat ápol Zoltán. De egyoldalú volna, ha ne jeleznénk, hogy neves cseh, szlovák, lengyel, szlovén, horvát kutatókkal, egyetemi tanárokkal, kultúrakutatókkal is remek szakmai kapcsolatot ápol.

Végül érdemes megemlíteni, hogy Közép-Európában jónéhány egyetemen megfordult Erasmus vendégoktatóként, ahol német nyelvű előadásai felkeltették hallgatóságában a közép-európai kulturális sokféleség és a kultúraközvetítés változásai közötti kölcsönhatások, továbbá az európai népek együttműködésében rejlő, a konfliktus helyett a kooperációra hangsúlyt fektető felfogás iránti fogékonyságot. Chemnitz egyetemén ugyanolyan magabiztossággal ad elő, mint Görlitzben, vagy Krakóban. Találkozásaink és beszélgetéseink során számtalanszor visszautal gyermek- és fiatalkori élményeire, Celldömölk világára, s e világot a nagy Európai tér fontos alkotóelemének véli, s ez így van jól, számára sem lehet Celldömölk az ami Európa nélkül, mint ahogy Bessenyei György számára sem lehetett valamikor Bécs az ami az ő Tiszabercele nélkül.

A kolléga

A művelődés- és kultúrakutatási iránti elkötelezettségét jól példázza, hogy egyetemi oktatói munkája mellett mindig komoly figyelmet szentelt kollégái szakmai előrehaladásának, tudományos fokozatszerzésének. Ennek okán segített az Erasmus oktatói cserekapcsolatok fejlesztésében szaktanszéki és intézeti környezetben egyaránt és ma is arra ösztönzi oktató kollégáit, hogy vegyenek részt külföldi oktatásban és képzésben, mert ezzel erősítik az Intézet nemzetközi elfogadottságát, s ugyanilyen határozottan ösztönöz közös kutatási és fejlesztési programokban, pályázatokban való részvételre. Különösen igaz ez azon projektek esetében, melyeknél az Intézet által gondozott szakok innovációja a cél, illetve a lehetőség. A közös munkák között talán legfontosabb, hogy Huszár Zoltán igyekezett a Felnőttképzési Kar átalakulásában nemcsak kihívást, de egyben lehetőséget látni és a körülményekhez képest azt a közössége hasznára fordítani az átalakulást.

Zoltán kiállt, sőt határozottan állást foglalt a Kar megszűnése utáni stabil intézeti modell építése mellett és meggyőzte kollégáit, hogy három esztendő nehéz és problémákkal terhelt időszaka után a kényszerű szekszárdi kari keretet elhagyva a bölcsészkar környezetben találjunk nyugodt, kiszámíthatóbb környezetet, szaktudományos keretet. Elkötelezetten képviselte egy új intézeti modell felépítését a humán- és művelődéstudományi, valamint könyvtári és információ-tudományi műhelyekre támaszkodva, hogy egy megújuló környezetben közös oktató-, kutató és innovációs műhelyt teremtsen. De rámutatott a tudományos munka, a teljesítmény fontosságára, s ezt kollégái számára is igyekezett mérceként javasolni, hogy jó, nyugodt környezetben értékes tudományos munkát tudnak folytatni, s erre ösztönözni másokat is.

Számomra ez a korábbi doktori iskolai műhely, a múzeumfejlesztési és muzeológusi tevékenységének lényeges üzenete, ehhez próbál nap, mint nap hozzátenni, építeni, alkotni a mindig is vágyott, igényelt közösségben, legyen az tantermi, vagy kutatói közösség.

Most már több mint egy évtizede vagyunk kollégák és mondhatom, hogy barátok is, mert olyan közösségben dolgozunk együtt, melyben számos kihívást, feladatot, vagy épp nehéz helyzetet közösen oldottunk meg, vagy igyekeztünk azokat jól, határozottan kezelni. Barátságunkat övezi, hogy közös gyökereinket felelgetjük, melyből különös módon mindketten merítünk valamit, ami segít a mindennapokban. Huszár Zoltán olyan kollégám, akire műveltsége és tudása okán felnézek, tisztelem emberi értékeit, szellemi igényességét, műveltségét és vonzódását tudományához, kutatási témáihoz. Talán egyedül az óraművel nem barátkozott meg igazán, mert talán elviszi, elsodorja a fejében egyszerre munkáló számtalan gondolat attól, hogy mindig mindent gyorsan oldjon meg. Lehet, hogy Zoltán számára nem az idő percekbe tömörített sűrítménye, hanem a lassan érlelődő eredmény a fontos, valahogy úgy, mint az „Ötödik elem” c. film nagyívű mondása: „Az idő nem számít, csak az élet számít”. Mint a jó bor, ami érik, úgy vált barátságunk erősebbé. Nekem a Huszár tudós látásmódja és szelíd embersége az érték, másoknak meg érdekes, lehet.

Irodalom

Huszár Zoltán: Mindennapi élet, kultúregyesületek, ünnepek pécsi DGT-kolóniák világában. In: A kultúra anatómiája, a kultúra anatómusa: Tanulmánykötet a 65 éves Agárdi Péter tiszteletére. Szerk. Sipos, Anna Magdolna; Zalay, Szabolcs; Mészárosné, Szentirányi Zita. Pécs, Pécsi Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Kar, 2011. 99-121.

Huszár Zoltán: A Duna „életrajza” történeti és nemzetközi jogi megközelítésből. In: ACTA HUMANA: HUNGARIAN CENTRE FOR HUMAN RIGHTS PUBLICATIONS. 7: 3 (2019): 47-62.

Socrates II Grundtvig Programme - DILLMULI (Comparative Analysis of Lifelong Learning Activities and Missions of Museums and Libraries) Period: 2005-2007. Project no.: 225925-CP-2005-1-DE-Grundtvig G1; Socrates II Grundtvig Programme - Museums as Places for Lifelong Learning. Period: 2003-2005. Project no.: S - GR2-6/200